

Til: Matti Torgersen

Frå: Ingeborg Borgen Takle

Referanse
2014/558-6

Dato
16.01.2014

Høringsuttale til Regional folkehelseplan frå Rådet for menneske med nedsett funksjonsevne

Rådet for menneske med nedsett funksjonsevne har ein særskilt interesse i Regional folkehelseplan, både frå folkehelseperspektivet og med tanke på at denne planen vil erstatte Fylkesdelplan for universell utforming.

Rådet ønskjer å understreke nokre poeng rundt universell utforming. Ein allmenn oppfatning av universell utforming er at dette er noko som gjeld rørslehemma. Denne oppfatninga tar ikkje høgde for synshemma, hørslehemma, allergikare, psykisk utviklingshemma, og så vidare. Det kan sjå ut som om dei som har skreve planen har ein breiare definisjon av universell utforming enn mange, men rådet skulle ønskje at dette vart tydelegare understreka tidlig i planen.

Det andre poenget er at mange tenkjer på menneske med nedsett funksjonsevne som tilskodarar, ikkje som deltakarar. Dette er særskilt viktig innan folkehelse. Det skal ikkje berre vere tatt omsyn til dei som ønskjer å sjå på ein aktivitet, men og dei som ønskjer å delta i ein aktivitet, til dømes garberobefasilitetar og anna. Det kan og gjelde kulturopplevingar kor ein har tenkt på at alle kjem inn i bygget, men kanskje ikkje på om alle kan ta del i opplevinga. Dette er ikkje presisert nok i planen.

Det siste poenget, som til stor grad er tatt omsyn til i planen, er at universell utforming ikkje berre eksisterer for ein liten gruppe menneskje, men at universell utforming er noko dei aller fleste vil få glede av på eit tidspunkt i livet.

Rådet for menneskje med nedsett funksjonsevne ønskjer at punkta over skal vere tydelege tidleg i planen, gjerne med definisjonar og eksemplar, slik at ein er sikker på at dei er i vareteke i resten av planen og i alle tiltaka.

Når det gjeld universell utforming ser ein at det vert operert med ulike fristar i dokumenta, både 2025 og 2019. Rådet sin oppfatning er at alle fylkeskommunale bygg skal vere ferdig universelt utforma i 2019, mens 2025 er dei nasjonale føringane. Særskilt i 1G og i 1.4.2-6 råder det noko forvirring om kva type bygg ein snakkar om til ein kvar tid. Fylkestinget tok eit vedtak på når fylkeskommunale bygg skulle vere universelt utforma og strategien for å nå dit. Kanskje det kan vere aktuelt å ta med dette vedtaket i planen?

Når det gjeld arbeidslivet er det rådet sin sterke meining at sjølv om dei fysiske hindringane for deltaking i arbeidslivet er der, er det holdningane til arbeidsgjevarane som er den største barrieren. Rådet meiner at ein bør ha eit større fokus på holdningsendringar i planen.

Deltaking er som tidlegare nemnt eit viktig prinsipp, dette gjeld både i oppvekst og i organisasjonslivet. Det vart nett gitt ut ein rapport som peikar på at fråfallet i skulen er større blant barn med funksjonsnedsettingar, og rådet meiner at ein bør fokusere på ein barndom der alle vert inkludert, uansett funksjonsevne. Dette gjeld særskilt i dei «uformelle» sosiale arenaene som i friminutt og fysisk aktivitet og liknande. Ein har nemnt ulike frivillige organisasjonar, men ein har ikkje nemnt politiske organisasjonar. Rådet meiner at det er viktig for folkehelsa å kunne bidra til eit betre samfunn og å kunne engasjere seg politisk og rår til at eit punkt om politikk vert lagt til.

Til sist ønskjer rådet å sjå punkt i handlingsplanen om korleis ein skal ha fokus på universell utforming. Ein er redd for at om det ikkje står der vil ein ikkje ha det i minne når tiltaka vert utført. Eit tiltak kan for eksempel vere å spreie informasjon om universell utforming, blant tilsette i fylkeskommunen, kommunane og andre. Grunna til at mange med funksjonsnedsettingar møter barrierar er ofte ikkje at folk ikkje ønskjer å leggje til rette, men at dei ikkje har tenkt på det. Så økt kunnskap og kompetanse om universell utforming er noko rådet ønskjer å leggje til i planen.

Når dette er sagt er det mykje bra i planen, men i denne omgang har det vert ekstra viktig å fokusere på det som manglar fordi denne planen er så viktig for framtida til menneske med nedsett funksjonsevne i Hordaland.

Med helsing

Harald Norheim
Nestleiar
Rådet for menneske med nedsett funksjonsevne